

Posamezne številke: Ra-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOR* izhaja vsak dan
nedelje in praznikov, ob
da umom naslednjega dne
mesečno po pošti D 10—
zemstvo D 18 — dostavlja
D 11.—, na izkanišnje
Inserati po dogovoru
Naročila se pri upravi TABORA
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Ljubljana

TABOR

Posamezne številke: Ra-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNISTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priljublje, četrto. Tele-
fon št. 24. Št. št. poštnoslokovni
štev. št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Retropost se ne vrataje.

Leto: III.

Maribor, četrtek 24. avgusta 1922.

Številka: 190.

Fašizem.

Maribor, 22. avgusta.

Na sestanku Male antante v Ma-
rijanskih Laznyh se bo razpravljalo
tudi o nevarnosti fašizma v Italiji. —
Pariški list »L'ere nouvelle« polaga
posebno važnost baš na to točko ma-
rijazenskih posvetovanj, ker ji pri-
pisuje velik mednarodno-političen po-
men. List piše, da se fašisti hočejo po-
lastiti vodstva italijanske zunanje poli-
tike. V tem slučaju bi se seveda takoj
poostiril spor z Jugoslavijo, ni pa ne-
mogoče, da bi fašisti obnovili vpraša-
nje Tunisa in Nizze. Sploh bi bil ita-
lijanski fašizem v mednarodni politiki
nov »kamen smutnje«.

Zadnji dogodki so pokazali, kako
se je fašizem v Italiji ojačil in koliko
morajo računati z njegovo močjo na-
spretno politične organizacije. Iz dru-
štva »prijateljev vojne« in »antanta-
filov« se je razvila močna politična
stranka, ki nosi vsa znamenja italijan-
skega značaja in južnega tempera-
menta. Fašistovska stranka je borbo-
na organizacija, ki se ne zadovoljuje
s salonskim politiziranjem in tudi ne
z dolgovoznim besedičenjem poljudnih
govornikov, marveč zahteva dejani,
nasilja in vseh onih političnih pripo-
močkov, ki vodijo po najkrajši poti k
cilju in v katerih so bili Italijani že
izza maestra Machiavelija drugim
narodom učitelji. Fašizem si je danes
osvojil velik del javnega mnenja v
Italiji. V njegovem duhu raste znaten
del mlade generacije, ki ji današnji
organizatorji vtepaajo v glavo poezijo
italijanskega nacionalizma, polno
d'Annunziovih metafor, koje po svoji
liričnosti laskajo italijanskemu tem-
peramentu. Fašizem je hkratu tudi
socialna sila, protiv radikalni demo-
kraciji in socializmu. Njegova moč je
vsekakor silnejša nego Nittijev aka-
demični reformizem ali globoko demo-
krično prepričanje Turattija in La-
birole. Fašistovski prapor vzbuja v
italijanskih sreih tisto prazno in na-
tavno navdušenje, ki je lahko známe-
nje veike nacionalne sile ali pa tudi
znamenje pojavljajoče se narodne de-
kadence.

Če si bo teror belo-rdeče-zelene fas-
ije priboril v italijanskem javnem živ-
ljenju tako moč, kakor jo je bil poka-
zal nasproti mestnemu proletarijatu,
tedaj je potreben le en korak dalje, pa
bo postal mednarodni faktor. Kakor
si je iz skromnih začetkov zgradil
trdno idejno in organizatorno stav-
bo, izbirajoč elemente starega Mazz-
njeskega nacionalizma in Cavourje-
vega liberalizma, ter sestavine naj-
modernejših socialnih in literarnih
pokretov (na pr. d'Annunzio) — tako
si utegne izklesati tudi mednarodno-
političen program. Začetki so že stor-
jeni. Italijanski fašisti, predvsem nji-
hov voditelj Mussolini, so v ozki zvezi
z organizacijo »Društvo prebujajočih
se Madžarov«. Dovolj je, če uvažimo,
da je to društvo najmočnejša madžar-
ska organizacija, ki se po svojem du-
hu in programu precej ujema s faši-
stovsko v Italiji. »Društvo prebujajo-
čih se Madžarov« je v demokratičnem
in mednarodno-političnem oziru strup
za madžarski narod, ki pa vodi Mad-
žare k nacionalni edinosti, bojevitosti
in sovrastvu do Slovanov.

Fašisti in »prebujajoči se Madžari«
goje najožje stike, in to nam zadostu-
je, da si predstavimo situacijo, ki bi
nastala v slučaju, da bi se fašizem po-
lastil vodstva italijanske mednarodne
politike. Sporazum med Italijo in Mad-
žarsko, da niti ne govorimo o nemških
leželah, zlasti o Bavarski, lahko na-
stane čez noč. Na čegav račun? V prvi
vrsti bo sporazum naperjen proti Ju-

† Častni župan Josip Šinko.

Središče, 23. avg. Danes ob 1/2 12.
uri je po dolgem in mučnem trpljenju
umrl tukajšnji mnogoletni bivši žu-
pan, učitelj v p. in posestnik Jos. Šin-
ko, v 78. letu starosti. Ne le v ožjem
ormoškem okraju, ampak širom Slo-
venije je bil znan kot eden najkreme-
nitejših narodnih značajev, ki je pod
avstrijsko nemško strahovlado z vso
doslednostjo stal na braniku pravic
našega naroda in jezika nasprotivsem
oblastem in vsem mogočnikom. Še

med vojno so ga kot častitljivega star-
ca zato gonili po ječah in sodiščih, a
on ni klonil. Za gospodarski razvoj
občine in okraja je kot župan in kot
odličan politični delavec neizmerno
veliko storil. Ljubilo in spoštovalo ga
je vse, tudi najhujši politični nasprot-
niki. Rajnkj Šinko je stal vsikdar od-
ločno v vrstah narodne in demokrat-
ske stranke. Pogreb bo v petek ob
1/2 2 uri popoldne.

Pot kanclerja dr. Seipela.

V avdienci pri Masaryku.

Berlin, 22. avgusta. (Izv.) Zvez-
ni kancelar dr. Seipel je dospel danes
v spremstvu finančnega ministra Se-
gurja iz Prage v Berlin. Na kolodvoru
so ga sprejeli državni kancelar dr.
Wirth, državni tajnik dr. Simons, taj-
na svetnika zunanjega ministrstva
Römelein in Kempfer ter avstrijski po-
slanik v Berlinu.

Praga, 23. avgusta. (Izv.) Kakor
smo na kratko poročali, je včeraj med
poldanskim odmorom predsednik Ma-
saryk sprejel avstrijskega zveznega
kancelarja dr. Seipla, finančnega mi-
nistra Segurja, poslanika dr. Wildner-

— Prihod v Berlin.

ja in avstrijskega poslanika v Pragi
dr. Mareka. Razgovor, ki je bil popol-
noma prijateljskega značaja, je trajal
poldrugo uro. Razpravljalo se je o tre-
nutnem položaju Avstrije, kakor tudi
o splošnem položaju v srednji in za-
padni Evropi.

Berlin, 22. avgusta. (Izv.) Dr-
žavni predsednik je danes ob 7. uri
zvečer sprejel avstrijskega zveznega
kancelarja dr. Seipla, finančnega mi-
nistra Segurja in avstrijskega posla-
nika v Berlinu dr. Riedla. Zvečer so
obiskali avstrijski delegati državnega
kancelarja dr. Wirtha.

Vprašanje avstrijskega kredita pred Zvezo narodov.

Pariz, 22. avgusta. (Izv.) »Matins«
poroča iz Ženeve: Dne 30. avgusta se
otvori 20. zasedanje Zveze narodov, ki
bo trajalo tri do štiri dni. Na dnevnem
redu je med drugim tudi razprava o
upravi nekdanjih nemških kolonij v
Zapadni Afriki in v Tihem Oceanu,

nadalje o vprašanju razmejitve med
Avstrijo, Jugoslavijo in Madžarsko.

Pariz, 2. avgusta. (Izv.) »Petit
Parisien« poroča iz Ženeve: Pri pri-
hodnjem zasedanju Zveze narodov se
bo finančni odbor ponovno bavil
z vprašanjem avstrijskega kredita.

Težka industrijska kriza na Češkem.

Praga, 22. avgusta. (Izv.) Kakor
poroča »Prager Tagblatt« iz Šlezije,
so Škodove tovarne odpustile nad 400
delavcev.

Praga, 22. avgusta. (Izv.) »So-
cialdemokrat« poroča: Celokupna ste-
klarska industrija Severne Češke je
pred katastrofo. Minulo soboto so se
kar trumoma odpuščali delavci, tako

da je nad 13.000 popolnoma brezposel-
nih, nad 20.000 pa dela samo po dva
dni v tednu. Tudi v ostalih pokrajinah
je že napovedan odpust skoraj vsega
delavstva. Delavske zadrage so se obr-
nile na vlado z zaht. vo, naj takoj uki-
ne oddajo premoga ter znižja železniš-
ko in poštne pristojbine.

PRESEDNIK IRSKE VLADE COLLINS USTRELJEN.

London, 22. avgusta. (Izvirno.)
Predsednik časne irske vlade Mihael
Collins je bil včeraj v Bandonu iz zasede
ustreljen. Napadalec je pobegnil.

Dublin, 22. avgusta. (Izvirno.) U-
porniki so ob prihodu vladnih čet vso o-
kolico južno od Tipperarya zapustili in
se umaknili.

PAŠIĆ PRISPEL V MAR. LAZNE.

Mar. Lazny, 22. avgusta. (Izvirno.)
Danes popoldne je dospel v Marijanske
Lazne jugoslovenski ministrski predse-
dnik Pašić. V spremstvu je krog dvajset
uradnikov.

DEMISIJA DR. BENEŠA.

Praga, 22. avgusta. (Izvirno.) »Li-
dove Listy«, glasilo Ljudske stranke po-
roča, da vztraja dr. Beneš pri svoji de-
misiji. Nekateri člani petke pa se še niso
odločili glede vstopa v vlado.

NOVI BOJI V ITALIJI.

Dunaj, 22. avgusta. (Izvirno.) Gla-
som vesti, ki jih je sprejela »Neue Freie
Presse« iz Rima, je prišlo v Rimu, Ge-
novi, Pisi in Sacriari do novih nemirov
med fašisti in socialisti. V Vito Romano
sta bila pri pouličnih bojih ubija eden
fašist in eden socialist.

SPORAZUM MED BAVARSKO IN BERLINOM.

Monakovo, 22. avgusta. (Izv.)
Ministrski svet in vodje koalicijskih
strank so se danes popoldne sporazu-
meli v tem, da se bodo sklepi zadnjih
pogajanj v Berlinu glede zakona za
zaščito republike sprejeli.

KRATKE VESTI.

Madrid, 22. avgusta. (Izv.) Poštni
uradniki vztrajajo pri stavki, ki jo
podpira zveza poštних uslužbencev. —
Vlada je spoznala, da je vladarica po-
ložaja ter bo v kratkem zopet vzposta-
vila normalni promet. Novo ustanov-
ljeno društvo poštних uradnikov bo
tako po konstituiranju zavzelo svoje
stališče k stavki, kateri so se pridru-
žili tudi že poduradniki.

BORZA.

Zagreb, 23. avgusta. (Izvirno.) Sklep-
ni kurzi. Dunaj 0.0925, Berlin 0.67—0.70,
Budimpešta 0.51—0.51½, Milan 3.75—
3.90, London 3.77—3.95, Newyork 83.50
—84, Pariz 6.92, Praga 2.65—2.92, Curih
65—70.

Curih, 23. avgusta. (Izvirno.) Pred-
borza. Berlin 0.41½, Newyork 524½,
London 23.49, Pariz 41.60, Italija 23.62,
Praga 17.50, Budimpešta 0.32½, Zagreb
1.50, Varšava 0.06½, Dunaj 0.0075.

goslaviji. Fašizem bo obnovil jadransko
vprašanje in ga skušal rešiti po
željah najzakrajnejših sovražnikov
našega naroda. Prav gotovo bo sprožil
tudi vprašanje italijanskih kolonij.
Madžarska, ki je de facto — če izvza-
memo tanko plast res demokratičnih
ljudi — po svojih simpatijah in po
svoji volji v taboru »prebujajočih se
Madžarov«, bo šla z Italijo čez drn in
strn, če ji Italija zagotovi izvestne
privilegije na Jadranu.

To je danes večalimanj fantazija;
ne smemo pa prezreti, da so dani vsi
realni činitelji, in da te težnje ne ob-
stojaajo le na papirju, marveč tudi na
programu organiziranih, borbeželjnih
mas. Fašizem je v socialnem smislu
eksekutiva lastnikov težke industrije,
v Lombardiji, ki imajo največ interesa
na italijanskem imperializmu. Z njimi
so solidarni italijanski veleposesniki,
ki še vedno čepa na svojih zemljiških
predpravcih in z vso ljubosumnostjo
odbijajo vsak poskus agrarne reforme.
In na Madžarskem? Gospodarsko o-
grodje madžarskega nacionalizma je
isto. Tudi tu odločujejo interesi vele-
posesnikov, interesi »višje vrste ljudi
in državljanov« — aristokracije in
težkega kapitala. Madžarski fevdalec
hoče rešiti svoje predpravice pred lo-
giko demokracije, zato pa z vsemi
sredstvi podpira »integritetno« politiko
Madžarske ter grozi v imenu »nacio-
nalnega« načela z — maščevanjem nad
sosodnimi državami. Interesi italijan-
skega in madžarskega imperijalizma
se tedaj ne križajo, v ostrem nasprotju
pa si stoje jugoslovanski in italijanski
ter jugoslovanski in madžarski intere-
si. Ta nasprotja so tako silna, da mo-
rajo prejaljsje izbruhniti z elemen-
tarno močjo, če se bodo razvijala v
tej smeri dalje.

Fašizem je tedaj v srednjeevropski
politiki zelo nevaren element in ga je
treba kar najbolj osamiti. Ne vemo,
kake načrte imajo naši državniki in
koliko se bo sploh v Marijanskih Laz-
nyh razpravljalo o italijanskem pro-
blemu. Toda če govorimo o madžar-
skem imperijalizmu, se je treba takoj
spomniti na to, da črpa največjo moč
iz Italije. Njegov nujni cilj je Jadran
in predno si je sploh zaortal ta cilj,
je moral biti na jasnem glede Italije.
To je conditio sine qua non. In ta jas-
nost je že dosežena. Zato ima baš Ju-
goslavija največjo nalogo, da grožnje
nevarnost kakorkoli prepreči.

Po našem mnenju ni drugega iz-
hoda, kakor da se z vsemi sredstvi de-
la za oslabiljenje sedanjega madžar-
skega režima na eni strani in na drugi
strani, da se doseže sporazum in prija-
teljsko razmerje z italijansko demo-
krično sredino, katere stališče se
mora ojačiti. Na Madžarskem in v
Italiji je treba tako kakor pri nas o-
krepiti demokratično idejo in z resni-
mi socialnimi reformami ograjevati
skrajnostj (absolutizem - komunizem).
Razmerje sil je negotovo; tu se ni treba
udajati posebnim iluzijam. Predno po-
sežemo po skrajnem sredstvu, je treba
preizkusiti vse, kar se da storiti na
temelju resnega in smotrenega mirov-
nega dela, na podlagi sporazuma med
demokratičnimi masami vseh struj. —
To bo nedvomno učinkovitejše kakor
sporazumi diplomatov. I—us

STAVKE NA VSEH KONCIH IN KRAJIH

Milan, 21. avgusta. (Izvirno.) Vlada
je naročila aretacijo vodstva stavke pošt-
nih in brzojavnih uslužbencev. Zadruga
pismo noš je s kraljevim dekretom razpu-
ščena.

Budimpešta, 21. avgusta. (Izvir-
no.) V tukajšnjih usnjarskih tovarnah je
5000 delavcev radi mezdneza spora sto-
pilo v stavko.

Politične vesti.

* Velik demokratski shod v Skoplju. V soboto 19. t. m. je bil v Skoplju velik shod demokratske stranke ob udeležbi nad 2000 ljudi; govoril je strankin predsednik Ljuba Davidović.

* Kaj dela klerikalizem, če propada. Kljub vsem glasovom, da klerikalizmu na Slovaškem cvete pšenica, ne more niti Hlinka niti kdo drugi zatajiti dejstva, da se slovaški klerikalizem nahaja ravno radi nesposobnosti svojih voditeljev v agoniji. V tem obupnem stanju propadanja so slovaški klerikalci iznašli originalno zdravilo: Njihov organ »Slovak« je pisal dne 12. t. m., da bo »treba pristašem vseh drugih političnih strank naložiti cerkvene kazni ali jih izobčiti iz svete katoliške cerkve.« Klerikalci bi tedaj hoteli zopet poseči po inkviziciji! Iz te izjave je pa razvidno tudi to, da so klerikalci izgubili vsak respekt pred misterijem božanstva in vsak pravi verski čut ter vidijo v veri in cerkvi le orožje za utrditev svoje posvetne moči in oblasti. To smo mi vedno trdili, a zato so klerikalni demagogi udarili po nas s frazo o »brezvercih«. Fanatična izjava slovaških klerikalcev tolče vse klerikalce po zobeh!

* Kongres javnih radnika sklicujejo za 30. september t. l. bivši hrvatski ban dr. Tomljenović in nekateri njegovi prijatelji. Kongres pomeni afront proti Demokratski stranki, katere član je bil doslej Tomljenović, z ozirom na vesti, da bo sodelovala na kongresu tudi jugoslov. napredna nacionalistična omladina, izjavlja ta v »Pokretu«, da to ne odgovarja istini.

* Zemljoradniška stranka bo imela koncem oktobra veliki kongres v Bosni, ker je njena organizacija najbolj razvita, in sicer najbrže v Banjaluki.

* Francoski listi o sestanku v Marijanskim Laznyh. Francoski listi posvečajo sestanku v M. Laznyh posebno pozornost. Vsi uglednejši listi prinašajo simpatične komentarje in opozarjajo na velik političen pomen tega sestanka. »Journal des débats« objavlja Pierre Bernus uvodnik: »L'Exemple de la Petite Entente«, v katerem posebno podčrtava bratski sporazum med Jugoslavijo in Českoslovaško ter politično važnost Male antante sploh. Mala antanta je danes že tako trdna, da je lahko vzor vsem drugim političnim zvezam. Nekateri govore, pravi Pierre Bernus, da se srednja Evropa balkanizira, odkar so razpadle velike države; res pa je, da se srednja in vzhodna Evropa trudita za mir in konsolidacijo.

* Fašizem se širi tudi v Franciji? »Journal des débats« poroča po listu »Popolo d'Italia«, da se je v Parizu o-znovala sekcija fašistske stranke. List pristavlja, da je treba to vest sprejeti z vso rezervno.

* Anglija za okupacijo Male Azije. »Morning Post« javlja, da so se Anglija, Francija in Italija sporazumele glede sklicanja konference za zaključenie miru med Grško in Turčijo. Konferenca bi bila

najbrže v Benetkah. Pozivi so že poslani v Atene, Angoro in Carigrad. »Daily Telegraph« doznava, da Anglija ne pristane na zahtevo Turčije, da se evakuira Mala Azija, ker je mnenja, da je okupacija Male Azije edina garancija za narodne manjšine.

* Bankir Vanderlip in Avstrija. Ameriški bankir Vanderlip je izjavil zastopnikom časopisa, da je finančni položaj Srednje Evrope obupen. Radi stalne devalvacije valute je nemogoč vsak promet. Po njegovem mnenju bi trebalo nad Avstrijo postaviti tutorja in to poveriti neki ameriški banki. Ta bi morala na Dunaju ustanoviti centralo in za zunanjo trgovino uvesti dolarsko valuto, za notranjo trgovino pa bi lahko ostala sedajna valuta.

Dnevna kronika.

— Inspekcijsko potovanje ministra dr. Žerjave. Včeraj 22. t. m. je odpotoval minister dr. Žerjav iz Beograda v Ljubljano in Zagreb, kjer si bo ogledal vse priprave, ki spadajo v delokrog ministrstva za soc. politiko.

— Kdo ima prav? O katoliškem shodu v Mariboru poroča »Straža«, da se je zbralo »do 12.000 ljudi«, »Slovenec« pa, da »nad 5000«. Kdo ima prav? Kot očitvidci sprevoda lahko ugotovimo, da nobeden in da sta se oba lista prav na debelo zlagala. »Straža« po svoji stari navadi seveda bolj kot »Slovenec«. Pa to nič ne de, saj se tudi lagati sme v večjo čast in slavo božjo!

— Nepopoljšljiv rovar je bivši klerikalni župan v Zrkovecih pri Mariboru, Rebernik. Še vedno se ne more potolažiti radi izgube županskega stola, zato rovarki sedaj proti nemu, sedaj proti drugemu, o katerih sumi, da so krivi njegove »nesreče«. Še je v spominu njegova gonja proti županu Selu in drugim Zrkovčanom, radi česar je bil že večkrat žigosan pred sodiščem. Sedaj pa se je spravil nad učitelja Zemljica in v družbi z raznimi temnimi elementi zbira po vasi proti njemu podpise. Rebernik si naj zapomni staro prislovico: vsak vrč, ki se ga dolgo nosi k studentu, se končno razbije...

— Vrtna veselica Prostov. požarne brambe na Pobrežju se vrši dne 10. septembra na gostilniškem vrtu gosp. Reibenšuha. Čisti dobiček za poravnavo popravnih stroškov.

— Dražba zaplenjenega orožja. Interesenti se opozarjajo na dražbo vsakovrstnega zaplenjenega, predvsem lovskega orožja, katerega se vrši dne 24. in 25. avgusta t. l. pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, vsakokrat z začetkom ob 9. uri dopoldne.

— Prehrana Prekmurja. Dodatno k naši novici pod zgornjim naslovom moramo danes poročati, da je že preteklo soboto dobila carinarnica v Murski Soboti uradno obvestilo, da je odpravljeno pobiranje carine glede uvoza žita iz Madžarske. S tem je izpolnjena po dolgem prizadevanju poslanca dr. Kukovca opravičena želja siromašnega prebivalstva

žnih žrtev in to najboljših ljudi, zaklanjih kot živina v mesnici. Moral bi biti človek brez trohice čuta, da bi to ne uplivalo nanj, da bi tega čuvstvovanja ne razumel. Razumeti pa čuvstvovanje, ali se vendar z njim igrati, kako naj se imenuje tako postopanje? Poleg vsega tega se oni nesrečni brat še danes ni potrkal na prsi ter rekel: mea culpa, ampak ostaja trdovraten v svojem sovraštvu. Take globoke rane celi edinočas. Njemu prepustimo to vprašanje, da ga reši...

Bližu te velike cerkve stoji še vedno stara, nizka, sezidana nekako v zemljo, baje za Nemanja okoli 2200. Ne razlikuje se prav nič od drugih hiš. V turških časih pač ni bilo dovoljeno, da bi se neturška svetišča šopirila kraj turških.

Sedaj pa v rimski del mesta. Gredoč skozi ulice sem se čudil mladini, pred vsem moški; oblačni se po najnovjši modi, nosi one špicaste nizke čevlje z nizkimi petami, nad gležnje kratke hlače, da se vidijo pisane nogavice, potem pa še ona suknja, ki je vse prej kot moška. Mislil sem, da je to »kioštvo« omejeno le na Beograd kot glavno mesto, pa je prodrlo na vsej črti v provincija. Da je razširjeno tudi po

severnega Prekmurja, ki živi le od svojega zaslužka pri poljskem delu na Madžarskem in dobiva mezdo v žitu za domačo porabo.

— Inserati imajo vsled razširjenosti planinskega koledarja največji uspeh. Cena strani na ovitku je 120 Din., na notranji strani 100 Din., pol strani 60 Din., četrt strani 35 Din. Cenj. gg. inserente prosimo, da pošljejo besedilo za svoje inserate vsaj do konca avgusta založništvu v Maribor, Krekova ul. št. 5.

— Soc. dem. poslanec Etbin Kristan je odpotoval te dni v Ameriko, kjer hoče tamošnje naše izseljence organizirati za čim trdnije stike z našo državo. Minipredsedniku in ministru za zunanje zadeve je pred odhodom obrazložil svoj načrt.

— Članek »O vnetju slepiča«, ki ga je svojčas objavil v našem listu gosp. primarij dr. Mirko Černič, je izšel v 4. štef. »Zdravja«.

— Dijak Mikolč Fran (iz Sušaka) se prosi, da pride v soboto 26. avgusta v zadevi F. S. v Celje k prof. S. Reichu ali da mu javi takoj svoj naslov.

— Obrtno razstavo v Celju, ki je bila 22. t. m. zaključena, je obiskalo povsem 15.000 oseb. Vsi obiskovalci so se izrekli laskavo o razstavi. Celjski obrtniki se pečajo z mislijo, prirediti odslej vsako leto takšno razstavo.

— Za novo kolonizacijo v južnih pokrajinah države je ministrstvo za agrarno reformo odredilo nov kredit od 8 milijonov dinarjev.

— Narodno univerzo otvorijo 28. t. m. v Sladkorjevi v Srbiji. Je to prvi zavod te vrste v naši državi. Otvorjena bo na slovesen način.

— Malo slovenskega čuta kažejo oni hrvatski in srbski listi, ki uporabljajo za češko ime Marijanske Lazne dosledno le Marienbad. Sicer pa se temu ne čudimo preveč, če pomislimo, da nekateri izmed teh listov poročajo o »Rojču«, »trifajlskem« premogou, »lutenberškemu« vinu itd. Pravijo, da so to »trice«; pa poglejmo v nemške liste, ali pišejo Zagreb, Maribor itd.

— Aretacija atentatorja Jožeta Juhasza. Prošli teden je berlinska policija radi sumljivega obnašanja aretirala nekoga dozdejnega Aleksija Aleksijevega, rojenega dne 10. junija 1889 v Jasovu v Ukrajni. Pri njem so našli pet različnih potnih listov izdanih v različnih državah in na različna imena med njimi tudi enega iz Jugoslavije. Radi tega se je berlinska policija obrnila tudi na naše poslanstvo, ki ji je izročilo slike ubeglih jugoslovanskih zločincev in na podlagi teh slik je policija v aretiranem Aleksiju Aleksijeviču spoznala voditelja znanega vidovdanskega atentatorja na naš. kralja Jožeta Juhasza iz Novega Sada. Pri telesni in hišni preiskavi so pri Juhaszu našli poleg potnih listov tudi več zelo važnih dokumentov in večje svote denarja. Juhasz je bil v Nemčiji boljševiski agent. Naša vlada je že podzvela potrebne korake za izročitev.

— Radgona proti Jugoslovanom. »Tagespost« poroča iz Radgone, da nameravajo Radgončani na poseben način ovekovečiti spomin na »osvoboje-

nje izpod jugoslov. jarma«. Radgona je staro mesto, ki ga še danes obdaja srednjeveški zid z obrambnim jarkom. Da povdarijo historični značaj mesta bodo postavili spomenik »osvobojenja izpod jugoslov. jarma« v zgodovinskem stilu. Na severni strani nameravajo zgraditi velika, lepa mestna vrata in na teh vratih ovekovečiti imena onih, ki so padli kot žrtev »osvobodilnih bojev. Nad vrati bi stala soba, ki bi služila kot nekak narodni muzej, v katerem bi bili shranjeni spomini na »osvobodilne« boje. — Mi bi Radgončanom priporočili, naj dozidejajo mestni zid tudi na južni strani in se popolnoma zaprejo pred kupei iz Jugoslavije, ki pravzaprav vzdržujejo njihovo osirotelo mesto. Sploh bi bilo primerno, če bi se Radgona popolnoma restavrirala v stilu 16. stoletja; kdor pozna radgonske purgarje, ve, da ta ideja ni neizvedljiva.

— Iz Avstrije. V Gradcu so bile dne 21. t. m. določene sledeče krušne cene: hleb kruha 4160, žemlja 300 K, velika štruca belega kruha 3000 K, mala štruca 1500 K. — Na Dunaju je tisočglava množica napadla neko stražarnico, kjer sta bila zaprta dva pijanca. Množica je zahtevala, da se pijanca pustita na prostu. Nemir je trajal čez dve uri; navsezadnje je morala nastopiti policijska konjenica in s sabljami razgnati »alkoholove« vernike. V bolnico so odpeljali štiri ranjence. — Dr. Nikolaj Jagić, sin znanega jugoslov. učenjaka Vatroslava Jagića, je imenovan za izrednega profesorja interne medicine na dunajski univerzi. — Pivo se je znatno podražilo. V Gradcu stane liter marčnega piva 3000 K, liter navadnega piva 3200 K. — Cena mlečne kave v kavarnah se je povisala na 600 K, črne na 400 K in sicer s saharinom. Sladkor se računna posebej. — V Celovcu je končana stavka pekovskih pomočnikov. Vodilni delavci dobe tedensko mezdo 160.000 K.

— Iz mesta lačnih milijonarjev. — Dunajska »A. Z.« piše: Dva milijonarja ne moreta prehraniti malega obroka: V nekem dunajskem okraju biva vdova s svojo hčerjo, ki je poročena s stavbenim risarjem. V družini živi tudi njen sin, železniški delavec. Zet zasluži mesečno 100.000 K, sin pa 50.000 K na teden. Skupaj imata 2.000.000 K in vendar mora mali vnuk trpeti pomanjkanje, ker bi ob današnjih razmerah bilo treba za vsako osebo 12 milijonov K, da bi se mogla vsaj teden dni najesti do sitega.

Dopisi.

Zidanimost. V ponedeljek je dospel v Zidanimost stavkajoči rudar Jug Jaka iz Trbovelj ter se hotel peljati v Rajhenburg. Na peronu je začel tam službujočega orožnika izzivati. Ta je spoznal, da je Jug vinjen in ga je zlepa hotel spraviti na že za odhod pripravljen vlak. Šele, ko se je vlak začel premikati, je Jug šel k vozu ter hotel skočiti na stopnice. Prišel bi lahko pod kolesa, ako ga orožnik ne bi potegnul nazaj. Ker je potem spet zabavljaj in izzival je bil orožnik primoran ga aretirati.

Junštvo. Toda nesrečna nesloga je povzročila zopet enkrat srbski poraz; vodje so se med seboj sporekli ter drug za drugim zapustili tabor, ostal je sam Sindhjelič. Ko so Turki vdrli v njegovo kulo, je zapalil Sindhjelič smodnik in cela kula je zletela s Srbi in Turki vred v zrak. Turki so podrezali Srbom glave ter sezidali — Čelekulo kot strašen spomin Srbom, kaj jih čaka, če se zopet upro. Ali vsa ta sredstva niso zalegla nič, podžgala so Srbe le še k večjemu odporu proti nečloveškemu tiranu.

Od tod smo poleteli še v bližnji Apelovac, da prepodimo malo turobne misli. Tu ima neki Apel, baje Grk, pivovarno. Povabil nas je v goste, sedli smo v vrtu za mize, pili rujno pivo. »mezetli« ga za dobro obloženim kruhom, nazadnje na še »zaigrati« kolo, da se je kar kadilo.

Jaz sem si ogledal z nekaterimi kolegi še »Niško banjo«, toplo kopalnišče, kakih 10 km od Niša, ki pa je jako zapuščen. Če hočeš bivati dalj časa tam, moraš pripeljati posteljo s seboj; tudi kopalne celice so v jako žalostnem stanju, niso niti najprimitivnejše opremljene. Škoda! Ne vem, ali nič vzrok tudi v posledicah vojne.

Prof. S. Reich:

Vtisi iz izleta slovenskih abiturijentov v Srbijo.

(Dalje.)

Cilj našega ogledovanja je bila najprej velikanska nizka cerkev s tremi ladjami, največja na Balkanu; že spredaj je zelo prostorna, ima pa zgoraj nad stranskimi ladjami še prostrane galerije. Tudi tu je pozdravil protivijerej našo mladino, bodoče pionirje narodne prosvete, pozivajoč jo k vztrajnemu delu v bratski slogi. Po nagovoru nas je odpeljal iz cerkve, kjer je ob njeni strani grobnica tužnega spomina: tu počivajo mučeniške kosti srbskih svečnikov, ki jih je nebrat Bolgar v brezmejnem sovraštvu naravnost zverinsko pomoril. Ni nas sicer klical svečenik na maščevanje, to je prepustil roki večne pravice. Težko nam je bilo pri duši, ko smo čitali na spominski plošči dolgo vrsto žrtev. Jeza nas je popadla, ko smo se zavedli, kako se pri nas doma skuša kovati politični kapital z Bolgari in kako se s tem globoko žali čut srbskega plemena našega naroda. Pridite v te kraje, vi farizeji, prešteite hekatombe nedol-

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Zadnji čas je za prijave vajeniških del. Prijave se sprejemajo samo še do 31. avgusta. Ponovno smo že opozarjali na to, da je razstaveni odbor dal za razstavo vajeniških del na razpolago popolnoma brezplačno potreben prostor, konstatirali pa moramo, da so dosedaj pokazali mojstri za to važno panogo zelo malo razumevanja. Prijavljenih je jedva 15 vajencev, dočim bi jih lahko bilo vsaj toliko, kakor mojstrov. Še je čas, da se to popravi! Obrtniki, pokažite, da ste dobri mojstri in učitelji, katerim se lahko nauča mladina!

Dodelitev prostorov se je danes pričela in razposlala vsem razstavljalcem tozadevna obvestila. Eventuelni ugovori naj se uveljavijo najkasneje tekom treh dni, ker so poznejše spremembe popolnoma izključene. Razstaveni odbor se trudi, da dodeli vsakomur primeren prostor, kar naj blagovolijo razstavljalci upoštevati.

Dovoz blaga mora biti najkasneje v nedeljo, dne 3. septembra, zaključen, ker se sicer nemogoče, pravočasno razvrstiti vse blago in opremiti prostore. Pozneje došlo blago za ocenitev in podelitev priznanj pod nobenim pogojem ne pride več v poštev.

Pisarna razstavnega odbora je na razstavnem prostoru. Vhod iz Prešernove ulice ali Razlagove ulice.

CENJ. NAROČNIKE OPOZARJAMO, da smo današnji številki priložili poležnice ter prosimo vse one, kateri še niso poravnali naročnine, da jo sedaj poravnajo, ker bi sicer bili primorani, jim s prvim septembrom list ustaviti. — Uprava »TABORA«.

Mariborske vesti.

Maribor 23. avgusta 1922.

Diskusija o konstituiranju mariborske oblasti.

Za četrtek 24. t. m. ob 8. uri zvečer sklicuje narodni poslanec g. dr. V. Kukovec zborovanje demokratske stranke v dvorano Narodnega doma. Poslanec sam bo uvedel interesantno razpravo o konstituiranju mariborske oblasti in podal v svojem poročilu z novimi dejstvi podprte izjave. Sklepi, storjeni na podlagi diskusije, katera se naj o predmetu razvije, bodo merodajni za vse naše bodoče delo. Želijo, da se udeležijo zborova vsi, ki jim je resno za stvar in ki se niso samo prvi hip navduševali za posebno mariborsko oblast. Pristop k zborovanju imajo tudi pristaši drugih strank, ki hočejo resno o predmetu debatirati.

—
m O postopanju pri carinski obmejni kontroli v Mariboru nam je došlo zadnje čase že nešteto pritožb in sicer od oseb, katerih verodostojnost nam je nad vsak dvom vzvišena. Kako se pri vizitiranju postopa s strani dotične uradnice z ženskami to je škandal in sramota, katere ne moremo in ne smemo več dalje mirno trpeti. Zadevo smo izročili z dokazi vred zdravniški in ženski organizaciji, ki morata v tem oziru storiti najodločnejše korake. Vodstvo carinske obmejne kontrole se naj vendar dave, da smo v moderni kulturni državi in da se telesna vizita ne sme prepuščati ženskam. ki postopajo kakor navadne babice in lahko povzročijo največjo nesrečo s svojim ravnanjem.

m Stariše v Magdalenski ulici nasproti gostilne Nendl podpisano podjetje ljudno naproša, da opozore svoje otroke, da ne trgajo s kloska Mariborske tiskarne na vogalu venomer plakate. V nasprotnem slučaju bi bili primorani zadevo natančneje preiskati. Mariborska tiskarna d. d.

m Danes ob 20. uri v Narodnem domu predavanje prof. Bostuniča.

m Za predavanje poslanca dr. V. Kukovca na jutrišnjem (četrtek) sestanku v Narodnem domu je zavladalo med našim meščanstvom lepo zanimanje. Je pa tudi naravno, saj gre za vprašanje, ki je za Maribor kot bodoči sedež oblasti vitalnega pomena in bi bila sramota, ako bi naš Mariborčan v tem vprašanju še vnaprej vztrajali v svoji dozrajni pasivnosti.

m Državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje učencev in učenk v prvi letnik trgovske šole je zaključeno. Sprejemnih izpitov za vstop v prvi letnik letos ne bo. Ponavljalni in naknadni izpit čez I. oziroma II. letnik pričnejo v ponedeljek dne 11. septembra ob 8. uri. Vpisovanje v drugi letnik trgovske šole se vrši v sredo dne 13. septembra od 9. do 11. ure v ravnateljski pisarni.

m Fašistovska demonstracija proti kraljici Jeleni. Dne 18. t. m. bi se bila morala vršiti kakor po ostali Italiji tudi po Julijski Krajini proslava godu italijanske kraljice Jelene. V ta namen so se postavili po raznih krajih posebni odbori, ki naj bi pripravili in izvedli proslavo. Toda ti odbori so obračali, fašisti pa so obrnili prepovedali so proslavo. Zagrozili so tem odborom kakor tudi političnim oblastem z nemiri in izgredi, ako ne opuste te proslave. In res, proslava se ni vršila, oziroma se je vršila zelo skromno; zastave so vihrale komaj na nekaterih državnih oblasteh. Ta fašistovski nastop proti proslavi godu kraljice Jelene je bil namreč demonstracija proti temu, da je kraljica o priliki kraljevega poseta v Julijski Krajini — govorila s Slovenci in Hrvati slovensko oziroma hrvaško, česar ji fašisti ne morejo odpustiti, kakor tudi kralji ne, da je to mrno trpel. Fašistovski sovražstvo proti kraljici Jeleni, ki je »ščičava«, pa gre še dalje. V svoji organizaciji delajo na to, da bi izključili kraljeviča Umberta od prestolonasledstva, ker se tudi po njegovih žilah po materi pretaka slovanska kri, ki skrni »staroslavno latinsko« ter proglasili za prestolonaslednika svojega pristaša Duca d' Aosta, katerega slave kot »najvrednejšega« sina velike Italije in najboljši stratega na svetu, čeprav se njegova tretja armada, kateri je poveljeval v svetovni vojni, ni nikdar posebno odlikovala, ampak je bila nasprotno vedno najbolj tepena. To početje fašistov pa nam najlepše kaže, kako daleč gre njihovo sovražstvo do nas.

m Nevaren nasilnež. V ponedeljek se je vračala neka družba proti mestu. Pred to družbo je šlo več mesarskih pomočnikov, med njimi tudi neki Weiss. Ker so pomočniki zavzemali celo cesto, je nekdo izmed zadnje družbe, ki je imel pri sebi kolo, pozvonil z zvoncem. To pa je Weissa tako razburilo, da je začel dotičnika psovati in ga nazadnje hotel tudi dejansko napasti. Vse to je slučajno videl tudi poveljnik straže, ki je nasilneža opozoril, naj ne napada ljudi brez povoda. Weiss pa je začel tudi poveljnika straže ozmerjati z raznimi, samo mesarjem lastnimi primki, nazadnje pa se ga je dejansko lotil. Šele z revolverjem in s pomočjo drugih dveh stražnikov se je posrečilo rogovileža ukrotiti, nakar je bil oddan v policijske zapore, po zaslišanju bo romal pred sodnika, da sprejme za svoje dejanje zaslužno plačilo.

m Ljubezniv parček. Neki Pavel T. živi že dalje časa z neko ločeno Marijo U. v divjem zakonu. V zadnjem času pa se je tudi njuna ljubezen precej ohladila. Minulo nedeljo sta prišla krog 22. ure precej v rožcah domov. Ker se jima najbrže še ni mudilo v posteljo, sta se pričela prepirati, nazadnje pa tudi s pestmi in nohti obdelavati, tako, da je morala priti policija in preljubeznjiv parček ločiti. Pri tej zabavi je dobila Marija parbunk, ki si jih je dala takoj potrditi po zdravniku, da jih ne bo prehitro pozabila.

m Kolesarja je povozil tukajšnji izvošček Ivan Leber. V Orožnovi ulici je zadel s svojim vozom v slikarja Kocbek, ki se je peljal s kolesom, ter ga podrl na tla. Razen lahkih telesnih poškodb, ki jih je pri padcu zadobil Kocbek, mu je napravil tudi pri kolesu za okrog 1000 K škodo, ki mu jo bo moral seveda povrniti.

m Poljske tatice. Te dni je prijavil konjski mesar Izidor Copetti, stanujoč v Vojašniški ulici da mu je v času od 20. do 22. t. m. zmanjkalo z njegove njive na Betnavski cesti krog 500 kg krompirja. Takoj uvedene poizvedbe so kmalu do-

gnale tatice. Še istega dne so zasačili v bližini njive 14 letno Marijo K. in Almo B., ki sta imeli vsaka po en nahrbtnik krompirja. Kakor so se na licu mesta prepričali, je krompir s Copettijeve njive. Obe tatiji se bosta morali zagovarjati pred sodiščem.

m Proti pijančevanju. Graška policija objavlja v listih imena in poklic vseh oseb, ki so bile kaznovane radi pijanstva in razgrajanja v pijanost (glej na prim. »Tagespost« z dne 22. t. m.). Imena so tiskana z razprtim tiskom, da jih lahko opazi vsak čitatelj. Bilo bi priporočljivo, če bi tudi naša policija segla po tem sredstvu. Nočne razgrajaje na sramotni oder! Zlorabo alkohola je treba zatirati z drakonskimi odredbami!

m Dr. Ivan Jurečko zopet ordinira od 8.—9. in 13.—15. ure, Slomškov trg 3, telefon 40.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Orkester pomnožen.

Kultura in umetnost

III. umetniška razstava v Mariboru.

Panem et circenses! je bil klic rimskega ljudstva. Kruha in zabave so zahtevali; naša doba pa zahteva in mora zahtevati poleg tega tudi še umetnosti. Marsikateri filister misli, da je umetnost nepotrebna, toda če bi poznal bolje zgodovino človeštva, posebno prazgodovino, potem bi sodil drugače. Umetnost je prav tako stara kakor je staro človeštvo, je praelement njegovega bistva, kakor pravi lepo učenjak Bölsche v svoji knjigi »Kultura nekulturnih«. Tudi človek v terciarju je že poznal umetnost, plemenitil se je z njeno plemenitostjo in tudi dandanes ni na svetu naroda, ki ne bi imel umetnosti, ki bi je ne ljubil in bil nanjo ponosen. In če znajo ceniti umetnost afriški ornci in bakreni Indijanci, koliko bolj jo moramo še mi kulturni Slovenci. Historična razstava slovenske upodabljačo umetnosti, ki je bila odprta za časa sokolskih slavnosti v Ljubljani je pokazala, da je naša umetnost starejša nego bi si kdo mislil, da sega celo daleč tja doli v 13. stoletje. Zaljubljen pa je doslej bila skoro edino Ljubljana torišče, naše umetnosti. Slovenskih umetniških razstav v drugih naših mestih nismo prirejali. Osvobojenje pa, ki je prineslo novih zahtev na vseh poljih, jih je prineslo tudi na umetniškem. Maribor je drugo največje slovensko mesto, središče lepo razvite obrti, industrije, trgovine itd., zato mora biti tudi samostojno središče slovenske umetnosti v Mariborski oblasti. Med najlepše in najvzvišenejšo umetnosti pa spada ravno upodabljačo umetnost: slikarstvo in kiparstvo. Zavedajoč se tega so pred par leti naši agilni umetniki ustanovili za Maribor in Mariborsko oblast lasten umetniški klub, ki nosi ime po našem velikem, žal prerano umrlem slikarju Groharju ter priredili doslej že dve umetniški razstavi. Letos o priliki Pokrajinske obrtne razstave in v zvezi z njo prireja umetniški klub »Grohar« svojo tretjo razstavo, ki bo nameščena v telovadnici dekliške ljudske in meščanske šole v Cankarjevi ulici, vhod iz Prešernove ulice preko razstavnega prostora Pokrajinske obrtne razstave. Razstava bo odprta od 8.—17. septembra ter bo verno zrcalo naše sodobne upodabljačo umetnosti v Mariborski oblasti. Doslej se je priglasilo že krog 15 umetnikov z lepim številom del, tako da je moralni uspeh neizogibno zagotovljen. Na naši javnosti pa je, ali bo ta važna in velepomembna razstava uspela tudi gmotno tako, da nas ne bo treba biti sram pred ostalim kulturnim svetom. Kajti nič ne bo pomagalo vse naše bahanje s kulturo, ako bo svet videl, da na drugi strani nimamo smisla za umetnost, da vsled naše malomarnosti propada, hira, mesto da bi napredovala. Zato moramo ob III. umetniški razstavi pokazati, da smo res kulturni, da znamo ceniti umetnost in da vemo, kaj pomeni umetnost v kulturnem življenju kulturnih narodov.

Obrtniški vestnik.

USTANOVNI OBČNI ZBOR ZVEZE OBRTNIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO.

Minulo nedeljo, dne 20. t. m. se je vršil v Celju ustanovni občni zbor Zveze obrtnih društev za Slovenijo. S tem je napravilo slovensko obrtništvo zopet velik korak naprej na potu napredka in razvoja. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo, kakor smo že na kratko poročali, 30 delegatov, ki so zastopali 13 obrtnih društev. Zborovanje je vodil predsednik občestov, obrtnega društva v Celju g. Ivan Rebek, ki je v pozdravnem govoru povdarjal važnost zveze ter najsrčneje pozdravil došle delegate. Zborovanja sta se udeležila tudi predsednik zveze industrialcev v Ljubljani g. Dragotin Hribar, ter poslanec g. Drogenik. Nar. posl. dr. Kukovec je poslal brzojavne pozdrave ter se opravičil, želeč novi organizaciji najlepši uspeh.

Prvi odbor se je konstituiral takole: Predsednik Ivan Bizjak iz Celja, 1. podpredsednik Engelbert Franchetti iz Ljubljane, 2. podpredsednik Franjo Novak iz Maribora, odborniki Miloš Hohnjec in Ivan Rebek iz Celja, Josip Ambrožič iz Ljubna, Janko Horvat iz Ljutomera, Ivan Kravos iz Maribora, Josip Rabič iz Jesenic, Miloš Rozin iz Trbovelj, in Jakob Volk iz Šoštanj, kot namestniki pa Konrad Golobranec iz Celja, Josip Kolar iz Vranskega ter Vekoslav Kralj iz Beltine v Prekmurju. Štiri odborniška mesta so ostala prosta za ona društva, ki se bodo še prijavila. Za računsko preglednika sta bila izvoljena Franjo Stare iz Ljubljane in Jakob Zadravec iz Središča.

Za kritje stroškov zveznega tajništva in zvezne pisarne se je sklenilo, da plačajo včlanjena društva začasno od vsakega društvenega člana mesečno 5 dinarjev kot obvezni prispevek in 5 dinarjev kot neobvezni prispevek iz dohodkov raznih prireditelj, predavanj, veselje itd. Končno bo uredil to vprašanje prihodnji občni zbor, ki se bo vršil meseca februarja v Ljubljani.

Po občnem zboru se je vršilo splošno obrtniško zborovanje, katerega se je udeležilo lepo število obrtnikov. Predsednik Zveze obrtnih društev g. Ivan Bizjak je govoril o bolniškem zavarovanju in gospodarstvu pri bolniški blagajni. Zlasti je razpravljal o bolniškem zavarovanju mojstrov. Izvolil se je poseben odsek, ki naj natančno prouči zahteve obrtnikov in sestavi tozadevne predloge ter jih predloži potom Zveze na merodajnem mestu. G. Ivan Rebek je govoril o organizaciji obrtništva. Radi pozne ure so morali nekatera poročila izostati, pa se bodo v prihodnjih dneh objavila potom časopisja.

Ustanovitev zveze obrtnih društev je važen dogodek v zgodovini našega obrtništva, ki je na najboljši poti napredka in razvoja.

Gospodarstvo.

g Na svinjski sejem v Mariboru, dne 18. avg. 1922 se je pripeljalo 252 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prasici 5—6 tednov stari kom. 550—680 K, 7—9 tednov stari komad 820—1000 K, 3—4 mesce stari komad 1200—1500 K, 4—6 mesce stari komad 1600—1900 K, 8—10 mescev stari kom. 2500—3000 K, 1 in pol leta stari kom. 3500—4000 K, 1 kg žive teže 66 K.

g Lesni trg. Hrastovi hlodi I. od 3000 do 4500, II. od 1600 do 2400, hrastovi hlodi za furnirje od 4000 do 4500, fin hrastov les od 10 do 12 tisoč, doge za sode od 180 do 220, francoske doge za sode 1000 kosov od 4080 do 6000, jesenovi hlodi od 1600 do 2400, javorjevi hlodi od 1800 do 2500, hrastovi brzojavni drogi od 1060 do 2000 in bukovji pragi od 90 do 110 kron. bukov les za kurjavo je veljal od 6500 do 9000 kron.

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure Mladinski oddelek ob sobotah od 18 do 19. ure

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(41)

Poleg tega so nastale denarne tegobe. Pripravljala storila, vijugavice na Bermudi, oboje je pogoltnilo mnogo večje vsote, nego je proračunal. A pred sedmimi gradbenim letom, najraje šestim po nikakem ni bilo misliti na drugi trimilijardni zajem. Ne bo dolgo, pa bo primoran, začasno unapredovati predor na velike dalje enorovno, kar bo gradbi silna zavira. Kako bo ob enorovni gradnji mogoče, izpravljati hribino, to hribino, ki narašča in nabreka in že danes grozi, da bo rove za-dušila? Povsod leži med tiri, po vprečnjakih in postajnicah in vlaki ječe pod naklado.

Allan se je mudil v predoru mesece in mesece, da bi iznašel spešnejše delovne postopke. Po ameriških rovih so preizkušali sleherni stroj, sleherni novi izumek in izboljšek, preden so ga jeli uporabljati po ostalih delaviščih. Tukaj so vadili delavce. »pekence« in »vičane«, da jih potem razsade po ostalih delaviščih ko pacemakerje. Prav polagoma so se morali privajati besnemu hitenju in pekoči vročini. Neprivajenega bi trušilo v »peklu« prvo uro.

Vsak še tako mal posegljaj je Allan izkušal obaviti in čim neznačajšo potrošnjo moči, denarja in časa. Uveljavil je nadrobno porazdelitev delovne sile, tako da je sleherni delavec vršil leto za letom ista opravila in jih naposled obavljal samogibno in svojpot hitreje. Imel je svoje posebne strgkovnjake, ki so delavske postati urili in sukali, dokler niso stvarjale rekordov. (na pr. v raztovoritvi železniškega voza), in ti rekordi so se potem zahtevali ko normalna delovna sfera. Zapravljene sekunde nikoli več ni moči zajeti, nikoli, in velja premoženje v času in v denarju. Ako zapravlja posameznik od minute je eno sekundo, je to pri vojski 180.000 mož, od katerih jih dela brez prestanka 60.000. na en sam delovni dan 24.000 delovnih ur! Allan je uspel, pospešiti izvrševalnost od leta do leta za pet odstotkov. Kljub vsemu je šlo prepočasi!

Zlasti je Allana hudo skrbel naprednjak. Povse nemogoče je bilo, nagnati v prednjih pet sto metrov kaj več mož, drugač se bodo drug drugega buhali v kolena. Poskuševal je z najraznovrstnejšimi raznesili, končno je našel tvarino — »predor 8« —, ki je razganjala hrib v še dosti enakomerne, zlahkoma odstranljive balvane. Ure in ure je poslušal razložitve svojih inženjerjev; ne da bi se kdaj utrudil, je razpravljajal njih predloge, preudarjal, preizkušal.

Nepričakovano, kakor da je vzplaval iz morja, se je pojavil na Bermudah. Schlosser je odletel. Premestil ga je v konstrukcijske urade v Mac City. Mlad, jedva tridesetleten Anglež, ki se mu je reklo John Farbey, je stopil na njegovo mesto. Allan je sezval inženjerje, ki so bili zaposleni že od sedanje brzovršilnosti, in jim je dal na znanje, da morajo delovno pohitriti za četrtino. Morajo! Zakaj on, Allan, se mora držati svojega roka. Kako to učinijo, je njihova stvar . . .

Nepričakovano se je pojavil na Ačorih. Posrečilo se mu je, dobiti za to gradilišče nekoga Nemca, Mihaela Müllera, ki je bil nekaj let zaposlen na vodilnem mestu pri gradnji Prelivskega predora. Müller je tehtal dva stota in petdeset funtov, in je bil splošno znan po imenu »stolsti Müller«. Svojim ljudem se je kmalu priljubil — deloma zgolj po svojih debelosti, ki je povzročevala marsikaj smešnega — in je bil neutrudljiv delavec! Müller je prodiral s svojimi rovi prav sedaj celo hitreje nego sta napredovala Allan in Harriman v New-seyju. Müllera, tega svojpot veselega, hropajočega mastnjaka, je sreča takorekoč zasledovala. Njegovo gradilišče je bilo geološki najzanimivejše in s pridelki najbogatejše ter je dovoljno svetočilo, da so bili ti oceanski predeli v prejšnjih dobah kopnina. Zadel je na močne plasti kalija ter na železne rude. Pittsburg-Smelting and Refining Company, ki si je svojčas ustila pravico, predelavati po popolnem postopku vse izpravljenine, je zahvaljevala njegovemu reču, da e je njenim papirjem cena vzdignila za 60 odstotkov. Pri tem ji ni bilo treba izdati za izpravljanje niti centa; njenim inženjerjem je bilo amo poznamenjevati odbrane vagone, pa so jim jih izločevali. In vsak dan, vsako uro je drhtela od pričakovanja, da se ji utegnejo v naročaj usuti neslišani zakladi. V zadnjih mesecih se je Müller nameril na pet metrov debel premogov sloj, na »prekrasen premog«, je dejal. A to ni bilo vse. Ta sloj se je prostiral prav na smernici rovo in je bil brezkončen. Müller je skozi hrib lomastil. Njegov edini protivnik, njegov zakleti protivnik, je bila voda. Njegovi rovi so bili sedaj osem sto metrov pod morskim dnom, pa se je vendarle po njih cedila voda. Müller je postavil baterijo mamutovskih vrtinčastih črpalnic, ki so potiskale brez prestanka v morje mogočno reko amazane vode.

Allan se je pojavil v Finisterri in Vizcay ter je ondi izjavil kakor na Bermudi, da se mora držati svojega roka in da zahteva pospešeno delovno sfero. Glavnega inženjerja francoskega gradilišča, monsieur Gailarda, belolasega, elegantnega Francoza velikih sposobnosti, je odžagal in ga nadomestil z nekim Američanom, Stephanom Olin-Mühlenbergom, ne da bi se zmenil za kričanje francoskega časopisja.

Kakor da je vzrastel iz tal, se je pojavil Allan zdaj v tej, zdaj v oni silovnici in nikjer mu ni ostalo prikrto prav nič ne, niti najneznačajša podrobnost ne, in inženjerji so si oddehnili tu kakor tam, ko je odšel in jim je še ostala njih pamet.

Allan se je pojavil v Parizu in časniki so pričeli po več stolpcev dolge članke o njem in zlagane razgovore z njim. Osem dni kasneje se je razvedelo, da je dobila neka francoska družba pravico, zgraditi brzovozno železnico Paris-Vizcaya, da bodo mogli potem takem predorski vlaki voziti do samega Pariza. Hkratu so poplavili vsa evropska velika mesta lepaki, razkazujoči eno izmed Hobbyjevih bajnih mest: predorsko postajališče »Açora«. Hobbyjevo vilinsko mesto je po-

vzročilo onstran slično nevarno zmajevanje z glavami. slično oduševljenje, kakor svojčas ono čarovito mesto po Ameriki. Zopet se je bila poigrala Hobbyjeva domselnost. Posebno začudenje pa je vzbudil narisek v vogalu orjaškega lepaka, kjer sta bila očrtana prvotni in bodoči obseg v rabo vzetega sveta. Sindikat si je prisvojil plaso otoka San Jorga, poleg tega nekoliko malih otokov in skupino peščenih kleči. Črez malo let pa se je v rabo vzeti svet početveril. Otoke so zvezali med sabo po ogromnih, širokih nasipih, kleči so spojili z glavnim skupom. Prvi hip ni nikdo pomislil, da Allanu ni bilo težko, na tem gradilišču v morje izvrniti štiri tisoč dvojnih kilometrov hribine (in več, ko bi ga bilo volja) in da je torej povsem lahko ustvaril ta čudno oblikovani veliki otok . . .

(Dalje prihodnjic.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

Med. dr. Harald C. Rotky

GRAZ, Mandellstrasse 15. 1463

Obravnava brez bolečin. Vstavlja krone, mostiče, zobovje na pločah, posamezne zobe in opravlja sploh vsa zobozdravniška dela prvovrstno. Izvršitev tudi v enem dnevu.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Koroška cesta št. 15.

Zahtevajte povsod 'TABOR'!

Mala oznanila

Učenca, pridnega in močnega, za trgovino z mešanim blagom sprejme Alojzij Ploj, Fala ob Dravi. 1449 3-2

Mlad uradnik se vame na stanovanje in hrano v bližni kolodvoru. Naslov v upravi »Tabora«. 1466

Stroj za skobjenje (Dickten-hobelmashine), 500 mm, nov, nerabljen, se proda. Naslov v upravi. 1464 2-1

Dobro mleko in drugi mlečni izdelki se dobijo v mlekarni Ivana Golob, Slovenska ul. 16. 1411 10-6

Gospodična išče večjo nepremakljivo sobo, če mogoče s separatnim vvhodom. Ponudbe pod »Samostojna« na upravo »Tabora«. 1454 3-2

Boljše gospode ali gospodične se sprejme na dobro hrano. Naslov v upravi 1453

Vsled odhoda prodam pohištvo za eno sobo in kuhinjo. Ogleda se od 13. do 15. ure popold. v Linhartovi ulici št. 15. 1445 3-3

Proda se ali zamenja hiša z tremi stanovanji in vrtom v Studencih z kmetskim posestvom, ne preoddajenim od Maribora. Naslov pove uprava 5-5

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

1160

VSI PRODUCENTI OBISKUJEJO NA DUNAJSKEM MEDNARODNEM VELESEJMU

(Wiener Internationale Messe)
od 10. do 13. septembra 1922

ODDELEK ZA SIROVINE-POLFABRIKATE

Vsa pojasnila daje: Wiener Messe A.-G. Wien VII., Messepalast, kakor tudi častno zastopstvo v Mariboru: »Celeritas«, Jugoslovensko transportno društvo z o. z.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET**, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88.

Banka v provinciji

išče knjigovodjo, korespondentino in praktikanta za takojšnji nastop. Ponudbe pod »Banka« na upravo lista. 1461 5-3

Vsem, ki so spremili našega nepozabnega

FRANJA

na zadnji poti iskrena zahvala. Prav posebno pa uradništvu, zastopnikom Olepševalnega društva za mesto Maribor, visokošolcem in drugim pevcem za častno spremstvo in ganljivo slovo, kakor tudi darovalcem krasnih vencov. 1467

Ohranite pokojnega v blagem spominu!

Žaluoja rodbina Mlakar.

TRGOVSKA BANKA d.d.

podružnica Maribor

sprejme

4 praktikante(inje) oz. mlajše uradnike in izvežban. samostojnega likvidatorja s strokovno trgovsko predizobrazbo za takojšnji nastop. -o- 1465 2-1

Prošnje s prepisi izpričeval in referencami je nasloviti na ravnateljstvo Trgovske banke d. d.